

TELE-COMMUNICATIE

'Telefoonverbinding is voor boeren van groot belang. Wanneer de boeren op de hoogte zijn van de marktprijs in de stad en van de prijsschommelingen, kunnen zij een hogere prijs vragen voor hun produkten.'

Van de 750 miljoen telefoonaansluitingen in de wereld staan er 75 procent in tien rijke industrielanden. In 1985 maakte telecommunicatie 3 procent van het gezamenlijke BNP van de Oeso-landen uit. De Oeso is de Organisatie voor Economische Samenwerking waarin alle industrielanden verenigd zijn. De Oeso verwacht dat het percentage zal stijgen tot 4 procent dit jaar en zelfs 7 procent in het jaar 2000. Daarmee zou de telecommunicatie-industrie de automobiel-industrie voorbij streven als de grootste industriële sector. Kunnen ontwikkelingslanden in dit spoor meekomen? De Internationale Telecommunicatie Unie streeft in ieder geval naar een situatie waarbij niemand, waar ook ter wereld, langer dan een uur zou moeten lopen om een telefoon te bereiken.

Voorop het platteland in Derde Wereld-landen is het belang van telefoonaansluitingen groot. Naast het gebruik in noodsituaties is de telefoon voor boeren van groot belang om contact met de stad te onderhouden.

Veel boeren verkopen hun produkten aan handelaren die de oogst vervolgens op de markt in de stad verkopen. Wanneer de boeren op

de hoogte zijn van de marktprijs in de stad en van de prijsschommelingen, kunnen zij een hogere prijs vragen voor hun produkten. Zo bleken boeren in Sri Lanka in staat met de hulp van telefoons hun verdiensten met 30 à 40 procent te verhogen.

Toch wordt telecommunicatie doorgaans in de stad geleverd. In de Derde Wereld is de telefoondichtheid in de stad gemiddeld tien keer zo hoog als op het platteland. In de industrielanden is dat anderhalf keer zo hoog. De reden van de achterstand is de hoge kosten. Vooral voor grote landen als China, Indonesië, India en Brazilië lopen de kosten uit de hand. Men moet gebruik maken van dure satellieten.

Verder moeten er duizenden kilometers kabel worden geproduceerd en met signaalversterkers in de grond gestopt worden. Neem verder zaken als schakelapparatuur om de juiste verbindingen te maken en natuurlijk de miljoenen telefoons en computers die moeten worden aangesloten. Om ook nog efficiënt met het netwerk om te gaan, zal daarnaast veel geld aan onderwijs, cursussen en onderhoud moeten worden besteed.

Voor westerse donoren is telecommunicatie nog niet echt een issue. Alleen de Wereldbank is een grote geldschieter, overigens ook pas sinds begin jaren tachtig. Vroeger ging de bank er vanuit dat investeringen in de telecommunicatiesector zichzelf wel zouden terugverdienen. Er was dus geen noodzakelijke ondersteuning nodig. Momenteel ziet de Wereldbank het telecommunicatienetwerk als het centrale zenuwstelsel van de complexe informatie-maatschappij. Tussen 1980 en 1985 werd 1,2 miljard dollar verstrekt aan leningen en kredieten ten behoeve van de telecommunicatie-sector. Een van de eisen die de Wereldbank wel stelt is dat er ook andere financierders gezocht moeten worden, waarbij vooral bilaterale hulp van westerse landen als mogelijkheid geopperd wordt.

Die landen lopen nog niet echt warm. De belangstelling van bestuurders voor telecommunicatie laat nog veel te wensen over, vindt Dr. Cees J. Hamelink, hoogleraar internationale communicatie. Hij schrijft dit in het voorwoord van een boekje naar aanleiding van een symposium dat de Landelijke India Werkgroep en de onderzoeksgroep Sobe op 19 oktober over dit onderwerp hielden. Hamelink vindt dat de huidige bestedingen vanuit donorfondsen veel te laag zijn. In de afgelopen tien jaar was de Nederlandse hulpverlening aan informatie/communicatie ongeveer 1 procent van

39

de totale hulpverlening. Van dit ene procent ging driekwart naar telecommunicatieprojecten. Gezien het sociaal economische belang van informatievoorzieningen en communicatiesystemen is dit volgens Hamelink veel te bescheiden. Informatie/communicatie is volgens de hoogleraar geen luxueus randverschijnsel, maar een integraal deel van elke vorm van sociaal-economische ontwikkeling. Waar het accent ook gelegd wordt (industrialisatie,

rurale ontwikkeling, de armste groepen, vrouwen), steeds hebben ontwikkelingsprojecten alleen dan kans van slagen wanneer een goed functionerende infrastructuur voor kennisoverdracht, voorlichting en informatie-uitwisseling aanwezig is.

Van Nederland hoeft hij niet veel te verwachten. Een medewerker van het departement van minister Pronk wees er op het symposium op dat telecommunicatie geen prioriteit

meer is. In de pas verschenen nota van de minister staat volgens de medewerker ook dat er meer aandacht komt voor menselijke bronnen in plaats van zaken als telecommunicatie. 'Een gemiste kans,' vond Steven van Slageren van de organisatie Sobe.

M.B.

CRISIS IN LATIJNS-AMERIKA

Zou de crisis bezworen zijn als de schulden kwijtgescholden worden? Het valt te betwijfelen. zeker zolang een belangrijk equivalent van de

tiek niet om de inbreng van bijvoorbeeld de vakbonden en de informele sectoren heen. Daarnaast is het de vraag of eng-nationalistisch be-